

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z GEOGRAFII

Na podstawie programu nauczania i podręcznika „Geografia bez tajemnic 6” WSiP

Ogólne kryteria oceniania

W procesie oceniania obowiązuje zasada kumulacji wymagań. Otrzymanie oceny wyższej wiąże się z koniecznością spełnienia wymagań na oceny niższe.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń opanował najbardziej elementarne wiadomości, które są niezbędne do dalszej nauki.

- **Wiedza:** z pomocą nauczyciela wyjaśnia podstawowe pojęcia geograficzne, wymienia obiekty geograficzne.
- **Umiejętności:** odczytuje pojedyncze symbole z legendy mapy i wskazuje obiekty na globusie i mapie.
- **Postawa:** wykazuje chęć do pracy i przy wsparciu nauczyciela wykonuje zadania.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń opanował wiedzę o umiarkowanym stopniu trudności, ważną w codziennym życiu.

- **Wiedza:** wyjaśnia podstawowe pojęcia, z pomocą nauczyciela omawia podstawowe cechy oraz lokalizuje najważniejsze obiekty geograficzne.
- **Umiejętności:** samodzielnie czyta mapę, posługuje się skalą i rozróżnia pojęcia, zjawiska. Potrafi wyciągnąć proste wnioski z tekstu lub schematu/ilustracji.
- **Postawa:** w sytuacjach typowych pracuje samodzielnie.

Ocena dobra (4)

Uczeń sprawnie operuje zdobytą wiedzą i potrafi ją zastosować w praktyce.

- **Wiedza:** omawia współzależności i powiązania geograficzno-przyrodnicze charakteryzuje krajobrazy.
- **Umiejętności:** samodzielnie rozwiązuje zadania geograficzne z wykorzystaniem umiejętności matematycznych i korzysta i czyta różne z mapy.
- **Postawa:** jest aktywny na lekcji.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń w pełni opanował zakres materiału przewidziany podstawą programową i potrafi ją wykorzystać w kolejnych etapach kształcenia.

- **Wiedza:** posiada bogaty zasób wiedzy, wyjaśnia zależności zachodzące w środowisku.
- **Umiejętności:** analizuje wykresy (klimatogramy), wyciąga logiczne wnioski przyczynowo - skutkowe oraz sprawnie rozwiązuje zadania geograficzne z wykorzystaniem umiejętności matematycznych, podaje argumenty i ocenia wpływ człowieka.
- **Postawa:** pracuje całkowicie samodzielnie.

Ocena celująca (6)

Uczeń wyraźnie wykracza poza standardowy program nauczania i wykazuje się wiedzą w sytuacjach nietypowych.

- **Wiedza:** posiada wiedzę wykraczającą poza podręcznik i swobodnie łączy wiedzę z różnych działów przyrody i geografii i innych przedmiotów.
- **Umiejętności:** rozwiązuje nietypowe zadania problemowe.
- **Postawa:** bierze udział w konkursach geograficznych, przygotowuje prace dodatkowe.

Wyróżniono następujące wymagania programowe: konieczne (K), podstawowe (P), rozszerzające (R), dopełniające (D) i wykraczające poza program nauczania (W).

- Wymagania **konieczne (K)** – obejmują wiadomości i umiejętności umożliwiające uczniowi dalszą naukę, bez których uczeń nie jest w stanie zrozumieć kolejnych zagadnień omawianych podczas lekcji i wykonywać prostych zadań nawiązujących do sytuacji z życia codziennego.
- Wymagania **podstawowe (P)** – obejmują wymagania z poziomu K oraz wiadomości stosunkowo łatwe do opanowania, przydatne w życiu codziennym, bez których nie jest możliwe kontynuowanie dalszej nauki.
- Wymagania **rozszerzające (R)** – obejmują wymagania z poziomów K i P oraz wiadomości i umiejętności o średnim stopniu trudności, dotyczące zagadnień bardziej złożonych i nieco trudniejszych, przydatnych na kolejnych poziomach kształcenia.
- Wymagania **dopełniające (D)** – obejmują wymagania z poziomów K, P i R oraz obejmują wiadomości i umiejętności złożone dotyczące zadań problemowych, o wyższym stopniu trudności.
- Wymagania **wykraczające (W)** – stosowanie znanych wiadomości i umiejętności w sytuacjach trudnych, nietypowych, złożonych

I Współrzędne geograficzne	Wymagania na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ (Konieczne – K) Uczeń przy wsparciu nauczyciela odczytuje długość geograficzną punktu położonego na zaznaczonym na mapie południku. Wyjaśnia, że szerokość geograficzna jest wskazywana za pomocą równoleżników, odczytuje szerokość geograficzną punktu położonego na zaznaczonym na mapie równoleżniku. Odnajduje punkty leżące na siatce kartograficznej na podstawie współrzędnych geograficznych. Wymagania na ocenę DOSTATECZNĄ (Podstawowe – P) Uczeń określa półkulę, na której leży punkt względem południka 0°. Na podstawie wartości długości geograficznej określa położenie przestrzenne miejsca. Określa półkulę, na której leży punkt względem równika. Na podstawie wartości szerokości geograficznej określa położenie przestrzenne miejsca. Dobiera i odczytuje właściwe współrzędne geograficzne potrzebne do odczytania szerokości i długości geograficznej na mapie i globusie. Wymagania na ocenę DOBRĄ (Rozszerzające – R) Uczeń podaje zakres możliwych wartości jakie przyjmuje długość geograficzna. Podaje zakres możliwych wartości jakie przyjmuje szerokość geograficzna. Wyjaśnia zasadę działania GPS i przy pomocy GPS wyznacza w terenie współrzędne geograficzne miejsca. Wymagania na ocenę BARDZO DOBRĄ (Dopełniające – D) Uczeń wyjaśnia czym jest długość geograficzna. Na podstawie współrzędnych geograficznych wskazuje na mapie położenie obiektu geograficznego. Wyjaśnia czym jest szerokość geograficzna. Z mapy topograficznej z dokładnością do minut odczytuje współrzędne geograficzne. Wymagania na ocenę CELUJĄCĄ (Wykraczające – W) Uczeń odczytuje długość geograficzną i szerokość geograficzną na różnych mapach z najwyższą możliwą dokładnością. Wyjaśnia pojęcia rozciągłość południkowa i równoleżnikowa oraz potrafi obliczyć rozciągłości.
II Ruchy Ziemi	Wymagania na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ (Konieczne – K) Uczeń wymienia większość planet Układu Słonecznego. Wyjaśnia różnicę pomiędzy planetą a gwiazdą. Własnymi słowami opisuje ruch obrotowy Ziemi. Wyjaśnia związek pomiędzy ruchem obrotowym, a występowaniem dnia i nocy. Wyjaśnia co to jest czas strefowy i czas urzędowy. Na podstawie mapy porównuje czas strefowy

w różnych częściach świata. Własnymi słowami opisuje ruch obiegowy Ziemi. Wyjaśnia związek pomiędzy ruchem obiegowym, a występowaniem pór roku. Określa czas pełnego obiegu Ziemi. Na podstawie ilustracji opisuje zróżnicowanie ilości energii docierającej do powierzchni Ziemi. Nazywa strefy oświetlenia Ziemi.

Wymagania na ocenę DOSTATECZNĄ (Podstawowe – P)

Uczeń wymienia w kolejności nazwy planet Układu Słonecznego. Podaje nazwę galaktyki, w której jest Układ Słoneczny. Wyjaśnia czym jest: wschód, zachód i górowanie Słońca. Podaje czas pełnego obrotu Ziemi. Wyjaśnia różnice pomiędzy miejscowym czasem słonecznym, a strefowym i urzędowym. Podaje liczbę stref czasowych na półkuli E oraz W. Stwierdza, że miejsca położone na tym samym południku mają ten sam czas słoneczny miejscowy. Uczeń na podstawie rysunków opisuje oświetlenie w pierwszych dniach astronomicznych pór roku. Określa zmiany w wysokości górowania Słońca w różnych porach roku. Wyjaśnia przyczynę występowania stref oświetlenia Ziemi i określa zasięgi występowania tych stref.

Wymagania na ocenę DOBRĄ (Rozszerzające – R)

Uczeń wyjaśnia czym jest i z czego się składa Układ Słoneczny. Przytacza jedną z teorii powstawania Wszechświata. Porównuje wyniki pomiaru wysokości Słońca w różnych porach dnia. Demonstruje na globusie i określa kierunek ruchu Ziemi w ruchu obrotowym. Na podstawie mapy opisuje położenie i przebieg linii zmiany daty. Podaje przyczynę ustanowienia przez kraje czasu urzędowego. Wyjaśnia pojęcia równonoc wiosenna, jesienna oraz przesilenie letnie i zimowe. Określa zmiany miejsc wschodu i zachodu Słońca w umiarkowanych szerokościach geograficznych w różnych porach roku. Uczeń wyjaśnia związek pomiędzy występowaniem stref oświetlenia, a występowaniem stref klimatycznych.

Wymagania na ocenę BARDZO DOBRĄ (Dopełniające – D)

Uczeń porównuje Ziemię z innymi planetami. Charakteryzuje cechy: gwiazd, komet i galaktyk. Wyjaśnia związek między ruchem obrotowym, a widomą wędrówką i górowaniem Słońca oraz istnieniem dnia i nocy. Określa położenie strefy czasu uniwersalnego (UTC). Wyjaśnia przyczyny ustanowienia linii zmiany daty wzdłuż południka 180°. Rozróżnia i porównuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku. Wyjaśnia zjawisko dnia i nocy polarnych. Podaje wartość kąta nachylenia osi Ziemi do płaszczyzny orbity. Podaje cechy poszczególnych stref oświetlenia, wykazuje związek między maksymalną wysokością górowania Słońca, a ilością energii docierającej do powierzchni Ziemi.

Wymagania na ocenę CELUJĄCĄ (Wykraczające – W)

Uczeń charakteryzuje poszczególne planety Układu Słonecznego. Na podstawie rysunku opisuje zmiany w oświetleniu Księżyca w jego różnych fazach. Wymienia konsekwencje ruchu obrotowego Ziemi. Określa w jaki sposób zmienia się data przy przekraczaniu linii zmiany daty z półkuli E na półkulę W oraz z półkuli W na półkulę E. Przy użyciu

	modeli demonstruje i omawia ruch obiegowy Ziemi. Wymienia konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi. Omawia związek między ruchem obiegowym Ziemi, a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów Ziemi. Na podstawie wiedzy opisuje przebieg granicy Euroazji oraz charakteryzuje położenie i ukształtowanie powierzchni Europy.
III Geografia Europy	Wymagania na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ (Konieczne – K) Uczeń na podstawie mapy określa półkule, na których położona jest Europa. Na podstawie danych porównuje powierzchnię Europy do powierzchni innych kontynentów. Podaje przykłady czynników klimatotwórczych. Z mapy odczytuje zasięgi stref i typów klimatów w Europie. Podaje przykłady zjawisk występujących na granicy płyt litosfery na Islandii. Wymienia wybrane efekty, które powstają w wyniku wybuchu wulkanu i trzęsienia ziemi. Na podstawie mapy podaje przykłady dominujących źródeł energii wykorzystywanych w Europie. Wymienia wybrane walory turystyczne regionu Morza Śródziemnego. Na podstawie ilustracji opisuje krajobraz wybrzeża Morza Śródziemnego. Podaje przykłady potraw i produktów z rejonu Morza Śródziemnego. Wymagania na ocenę DOSTATECZNĄ (Podstawowe – P) Uczeń na podstawie mapy opisuje położenie geograficzne i ukształtowanie powierzchni Europy. Określa wpływ szerokości geograficznej i wysokości nad poziomem morza na zróżnicowanie klimatyczne w Europie. Na podstawie klimatogramów charakteryzuje warunki klimatyczne w wybranych miejscach Europy. Wyjaśnia co to jest litosfery. Na podstawie mapy określa położenie Islandii względem płyt litosfery. Wymienia odnawialne i nieodnawialne źródła energii. Na podstawie danych i wykresów porównuje strukturę źródeł energii elektrycznej w różnych krajach. Na podstawie klimatogramu charakteryzuje klimat śródziemnomorski. Opisuje wybrane walory turystyczne regionu Morza Śródziemnego. Wymagania na ocenę DOBRĄ (Rozszerzającą – R) Uczeń wyjaśnia na czym polega duży stopień rozwinięcia linii brzegowej Europy. Na podstawie rozkładu lądów i mórz oraz prądów morskich określa zróżnicowanie klimatyczne Europy. Na podstawie klimatogramów porównuje warunki klimatyczne w wybranych miejscach Europy. Na przykładzie Islandii wyjaśnia przyczyny występowania wulkanów i trzęsień ziemi na rozbieżnej granicy płyt litosfery. Opisuje korzyści gospodarcze wynikające z położenia Islandii na granicy płyt litosfery. Podaje przykłady państw w Europie i ich dominujące źródło energii elektrycznej. Uczeń podaje przykłady zabytków stanowiących atrakcje turystyczną regionu Morza Śródziemnego i podaje nazwę miasta, w którym się on znajduje. Wymagania na ocenę BARDZO DOBRĄ (Dopełniającą – D)

	Uczeń wyjaśnia, dlaczego nie można jednoznacznie wyznaczyć granicy pomiędzy Europą, a Azją. Wskazuje na mapie i nazywa obiekty geograficzne Europy: góry, wyżyny, niziny, półwyspy, wyspy, cieśniny, zatoki i morza. Uczeń charakteryzuje klimaty: podzwrotnikowy typ śródziemnomorski, umiarkowany ciepły i chłodny oraz subpolarny. Przy mapie udowadnia wpływ czynników klimatotwórczych na warunki klimatyczne w Europie. Wyjaśnia pojęcie gejzer i opisuje przebieg jego erupcji. Wykazuje związek pomiędzy powodziami lodowcowymi wywołanymi wulkanami podlodowcowymi. Określa stopień samowystarczalności państw Europy w ropę naftową i pierwiastki promieniotwórcze. Podaje plusy i minusy wpływu turystyki na środowisko naturalne i życie ludzi w regionie Morza Śródziemnego. Wymagania na ocenę CELUJĄCĄ (Wykraczające – W) Uczeń na podstawie własnej wiedzy wymienia czynniki klimatotwórcze, strefy i typy klimatów w Europie. Wyjaśnia zjawisko wyspy ciepła w miastach. Na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje zjawiska w Islandii występujące na granicy płyt litosfery. Omawia atrakcje turystyczne Islandii. Podaje zalety i wady działania różnych typów elektrowni i ocenia ich wpływ na środowisko na naturalne. Korzystając z różnych źródeł wykazuje związek pomiędzy walorami naturalnymi, a dziedzictwem kulturowym na intensywność rozwoju turystyki w basenie Morza Śródziemnego. Przedstawia prezentację o wybranym kraju z regionu Morza Śródziemnego.
IV Gospodarka Europy	Wymagania na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ (Konieczne – K) Uczeń wskazuje na mapie i nazywa kilka państw Europy. Podaje dwa przykłady wpływu Unii Europejskiej na gospodarkę i życie ludzi. Wymienia kilka czynników rozmieszczenia ludności w Europie. Wskazuje na mapie i nazywa miejsca najbardziej i najmniej zaludnione. Wyjaśnia czym jest starzenie społeczeństwa i podaje skutki starzenia społeczeństwa. Wymienia przyczyny migracji w Europie. Wymienia podstawowe cechy wielkich metropolii. Podaje przykłady atrakcji turystycznych Londynu i Paryża. Podaje przykłady: nowoczesnych gałęzi przemysłu i usług rozwiniętych we Francji. Wymagania na ocenę DOSTATECZNĄ (Podstawowe – P) Uczeń wyjaśnia czym są: Unia Europejska i fundusze unijne. Podaje przykłady wykorzystania funduszy unijny w Polsce. Wyjaśnia różnice pomiędzy całkowitą, a średnią gęstością zaludnienia. Na podstawie mapie opisuje gęstość zaludnienia w Europie. Uczeń podaje przyczyny starzenia społeczeństwa. Wyjaśnia pojęcia: migracja, emigracja, imigracja. Podaje przykłady oddziaływania imigracji na ludność i gospodarkę kraju przyjmującego imigrantów. Wyjaśnia pojęcie aglomeracja. Na podstawie planów miast porównuje centra i przedmieścia Londynu i Paryża. Na podstawie diagramu opisuje strukturę zatrudnienia we Francji. Podaje przykłady towarów eksportowych Francji wysyłanych do innych krajów.

	Wymagania na ocenę DOBRĄ (Rozszerzające – R) Uczeń wymienia i wskazuje na mapie wszystkie państwa Europy. Zna nazwy 20 państw i ich stolicy. Wie co to jest strefa Schengen oraz zna i ocenia jej znaczenia. Na podstawie danych statystycznych porównuje liczbę ludności i średnią gęstość zaludnienia w wybranych krajach Europy. Czytając dane statystyczne wymienia 5 państw Europy z największą liczbą ludności. Opisuje zmiany w przewidywanej długości życia ludności Europy. Wyjaśnia pojęcie uchodźstwa. Podaje przykłady czynników mogących prowadzić do przymusowej emigracji i uchodźstwa. Wyjaśnia znaczenie transportu zbiorowego w funkcjonowaniu miast metropolii. Wyjaśnia pojęcia: przemysł i usługi. Na przykładzie przemysłu Francji wymienia cechy nowoczesnego przemysłu. Wymagania na ocenę BARDZO DOBRĄ (Dopelniające – D) Uczeń opisuje zmiany na mapie politycznej Europy po II wojnie światowej. Szczegółowo wyjaśnia wpływ Unii Europejskiej na gospodarkę i życie ludzi. Wymienia czynniki decydujące o rozmieszczeniu ludności i na przykładach omawia ich wpływ na rozmieszczenie ludności w Europie. Wymienia kraje Europy o dużej i małej średniej gęstości zaludnienia. Wykazuje związek pomiędzy zmieniającą się rolą i pozycją kobiet, a zmianami rozrodczości. Omawia wyzwania ekonomiczne, społeczne i gospodarcze, przed którymi stają kraje europejskie w związku ze starzeniem się społeczeństw. Uczeń przedstawia i omawia pozytywne i negatywne skutki migracji wpływających na: gospodarkę, ekonomię i społeczeństwo. Podaje przykłady cech różniących Londyn i Paryż oraz pozytywne i negatywne aspekty życia w wielkich miastach. Charakteryzuje różne rodzaje transportu we Francji. Wymagania na ocenę CELUJĄCĄ (Wykraczające – W) Uczeń omawia okoliczności powstania wspólnot, które dały początek Unii Europejskiej. Na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje rozmieszczenie ludności w Europie, omawia i wyjaśnia główne przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw w Europie oraz przedstawia społeczno-ekonomiczne i kulturowe konsekwencje migracji w Europie. Czytając schematyczne plany city Paryża i Londynu omawia podobieństwa i różnice między tymi wielkimi miastami. Na podstawie własnej wiedzy przedstawia strukturę zatrudnienia w trzech sektorach gospodarki Francji.
V Relacje człowiek – środowisko	Wymagania na ocenę DOPUSZCZAJĄCĄ (Konieczne – K) Uczeń podaje przykłady przemian, które przeszedł przemysł Nadrenii Północnej Westfalii. Na podstawie wykresu opisuje zmiany liczby kopalń i górników w Niemczech w II połowie XX wieku. Uczeń podaje przykłady walorów przyrodniczych i kulturowych Litwy i Białorusi. Podaje przykłady atrakcji turystycznych Czech i Słowacji. Wskazuje na mapie i nazywa: Karpaty, Tatry, Sudety, Karkonosze. Na podstawie mapy opisuje położenie Ukrainy. Podaje przykłady trudności z jakimi się

mierzy Ukraina po uzyskaniu niepodległości w roku 1991. Na podstawie mapy opisuje położenie geograficzne Rosji. Wskazuje na mapie i nazywa niektóre państwa sąsiadujące z Polską.

Wymagania na ocenę DOSTATECZNĄ (Podstawowe – P)

Uczeń podaje przykłady gałęzi przemysłu rozwijanych w Nadrenii Północnej – Westfalii w XIX w. i obecnie. Na podstawie mapy opisuje ukształtowanie powierzchni Litwy i Białorusi, krajobraz Czech i Słowacji. Uczeń podaje nazwę stolicy Ukrainy. Wymienia przykłady przemian politycznych, gospodarczych, jakie nastąpiły na Ukrainie po uzyskaniu niepodległości. Podaje przykłady wyludniania Ukrainy przed rosyjską napaścią. Na podstawie klimatogramów charakteryzuje warunki klimatyczne w poszczególnych strefach klimatycznych Rosji. Na podstawie mapy opisuje zasoby surowców naturalnych. Wskazuje na mapie i nazywa wszystkie państwa sąsiadujące z Polską. Wymienia nazwy stolic państw sąsiadujących z Polską.

Wymagania na ocenę DOBRĄ (Rozszerzające – R)

Uczeń wskazuje związek pomiędzy działalnością ośrodków badawczych i uczelni wyższych a unowocześnieniem przemysłu. Podaje przykłady wyzwań, przed którym staje obecnie przemysł Niemiec. Zna nazwy stolic Litwy, Białorusi, Czech i Słowacji i podaje nazwy przykładowych zabytków i atrakcji turystycznych występujących w tych miastach. Uczeń wyjaśnia przyczyny protestów społecznych wybuchających w Ukrainie przed inwazją Rosji. Wyjaśnia co to jest korupcja i aneksja terytorium. Na podstawie klimatogramów porównuje klimat w różnych miejscach Rosji. Wyjaśnia przyczyny dużego zróżnicowania środowiska przyrodniczego Rosji. Opisuje korzyści płynące ze współpracy Polski sąsiednimi państwami członkami UE i NATO.

Wymagania na ocenę BARDZO DOBRĄ (Dopelniające – D)

Uczeń wyjaśnia przyczyny zmian poziomu bezrobocia w czasie restrukturyzacji przemysłu w Niemczech. Podaje przykłady walorów kulturowych Litwy i Białorusi związanych z polskim dziedzictwem. Wymienia nazwy zamków lub pałaców stanowiących atrakcje turystyczną Czech i Słowacji. Uczeń opisuje społeczne i gospodarcze skutki napaści Rosji na Ukrainę. Omawia przykłady wpływu korupcji na działanie państwa i codzienne życie mieszkańców na Ukrainie. Na przykładzie obwodu królewieckiego wyjaśnia pojęcie eksklawy. Na podstawie danych porównuje powierzchnię Rosji do powierzchni Polski. Charakteryzuje relacje Polski z Rosją i Białorusią. Wyjaśnia pojęcia wojny hybrydowej i informacyjnej.

Wymagania na ocenę CELUJĄCĄ (Wykraczające – W)

Uczeń charakteryzuje przemiany w strukturze przemysłu Niemiec na przykładzie Nadrenii Północnej – Westfalii. Prognozuje możliwe kierunki zmian w przemyśle Niemiec w kontekście konieczności ochrony klimatu. Przygotowuje prezentację, w której uwzględnia ukształtowanie terenu, klimat, krajobrazy, walory kulturowe, zabytki Litwy lub Białorusi. Planuje wycieczkę, podczas, której trasa uwzględnia ukształtowanie terenu, klimat, krajobrazy, walory kulturowe, zabytki Czech lub Słowacji. Na

	podstawie własnej wiedzy opisuje problemy: społeczne, gospodarcze i polityczne Ukrainy. Na podstawie pozyskanych informacji opisuje obecną sytuację Ukrainy. Omawia związek pomiędzy zróżnicowaniem środowiska przyrodniczego a rozmieszczeniem ludności w Rosji. Na podstawie własnej wiedzy charakteryzuje relacje Polski z państwami sąsiednimi.
--	---

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH NA LEKCJACH GEOGRAFII

Dostosowanie wymagań edukacyjnych następuje na podstawie:

1. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz ustaleń zawartych w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym;
2. orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania;
3. opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się;
4. innej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, wskazującej na potrzebę takiego dostosowania;
5. rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia dokonanego przez nauczycieli i specjalistów (dotyczy uczniów objętych w szkole pomocą psychologiczno-pedagogiczną);
6. opinii lekarza o ograniczonych możliwościach wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń fizycznych na zajęciach wychowania fizycznego.

Dostosowanie wymagań:

1. powinno dotyczyć form i metod pracy z uczniem
2. nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych
3. nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego

W ramach warunków i form wsparcia umożliwiających realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych konieczna jest indywidualizacja i dostosowanie procesu edukacyjnego do możliwości ucznia z niepełnosprawnością poprzez realizację zaleceń z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, opracowanie i wdrożenie Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego (IPET) oraz modyfikację metod, form i warunków.

Uczeń o inteligencji niższej niż przeciętna - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Dostosowania:

1. Omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności.
2. Pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie.

3. Podawanie prostych poleceń.
4. Unikanie trudnych pojęć.
5. Pokazywanie zdjęć, schematów, filmów jako przykładów.
6. Wolniejsze tempo pracy.

Uczeń słabowidzący - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Dostosowania:

1. Umieszczenie ucznia w pierwszej ławce i naprzeciwko tablicy i zapewnienie wystarczającego oświetlenia.
2. Praca z modelami i formami, które może uczeń dotknąć.
3. Stosowanie dużej czcionki na papierze np. żółtym.
4. Zachęcanie ucznia do korzystania z przyborów pisarskich o ciemnej i grubej kresce.
5. Wspieranie i zadawanie pytania – „co widzisz?” w celu kontroli widzianego obrazu.
6. Słowne objaśnienia wszystkiego co jest pokazywane.
7. Czytanie tekstów i poleceń.

Uczeń słabosłyszący - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnego programu edukacyjno – terapeutycznego.

Dostosowania:

1. Posadzenie ucznia blisko nauczyciela, którego będzie dobrze słyszał i czytał wypowiedzi z jego ust.
2. Umożliwienie uczniowi odwracania się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi.
3. Mówienie wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji.
4. Unikanie nadmiernej gestykulacji i odwracania głowy.
5. Dbanie o spokój i ciszę w klasie oraz eliminowanie hałasu.
6. Upewnianie się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszącego.
7. Dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia.
8. Częste zwracanie się do ucznia niesłyszącego w celu mobilizowania go do lepszej koncentracji uwagi.
9. Nieuwzględnianie przy ocenie prac pisemnych dziecka błędów wynikających z niedosłuchu.
10. Wydłużanie czasu na opanowanie koniecznych i podstawowych wiadomości zawartych w programie nauczania.
11. Przy ocenie osiągnięć ucznia doceniać: aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych.

Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Dostosowania:

1. Postrzeganie konkretnego ucznia bez presji wymogów programowych, z założeniem, że obowiązująca jest podstawa programowa.
2. Zredukowanie do minimum tematyki o wysokim stopniu abstrakcji.
3. Nauczanie na konkretach i ciągle odwoływanie się do doświadczenia ucznia.
4. Korzystania z różnorodnych pomocy dydaktycznych.
5. Ciągłe dostarczanie wskazówek w trakcie pracy i stosowanie powtórzeń.
6. Ograniczanie instrukcji słownych na rzecz słownopokazowych.
7. Ciągła kontrola działań ucznia.
8. Upewnianie się, czy uczeń rozumie treści.
9. Umożliwianie pracy w małych grupach i korzystania ze wsparcia i kompetencji kolegów.
10. Rozpoczynanie od rzeczy prostych i stopniowanie trudności.

Uczeń w spektrum autyzmu w tym z zespołem Aspergera - dostosowania na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.

Dostosowania:

1. Zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających.
2. Posadzenie ucznia blisko nauczyciela.
3. Zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych.
4. Wcześniejsze informowanie o zmianach.
5. Używanie prostego i jednoznacznego języka.
6. Treści abstrakcyjne uzupełniane np. rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem.
7. Uwzględnianie nadwrażliwości ucznia na niektóre bodźce i odpowiednie na nie reagowanie.
8. W razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczonego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych.
9. Powtarzanie poleceń i sprawdzanie stopnia ich zrozumienia.
10. W miarę możliwości sprawdzenia wiedzy ucznia w preferowanej przez niego formie.
11. Dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części.

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się – dysgrafia - dostosowania na podstawie opinii z poradni

psychologiczno-pedagogicznej.

Dostosowania:

1. Dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania wiedzy, a nie treści.
2. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być takie same, jak dla innych uczniów.
3. W miarę możliwości dawanie uczniowi do wklejenia gotowej notatki z lekcji.
4. Jeżeli nauczyciel nie może odczytać pracy pisemnej ucznia, umożliwia jemu jej odczytanie lub udzielenie ustnej odpowiedzi.
5. Dopuszcza pisanie prac pisemnych drukowanymi literami lub na komputerze.

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się – dysleksja - dostosowania na podstawie opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Dostosowania:

1. Unikanie głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie.
2. Kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń.
3. Zmniejszenie ilości poleceń do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie.
4. Wydłużenie czasu pracy ze względu na wolne tempo czytania.
5. Ograniczanie tekstów do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku.
6. Preferowanie wypowiedzi ustnych.
7. Dzielenie na mniejsze partie materiału programowego.
8. Dzielenie sprawdzianu z dużej partii materiału na kartkówki.
9. Nieocenianie błędów, lecz tylko treści.
10. Systematyczne przeglądanie notatek w zeszycie.
11. Zauważanie i docenianie postępów.

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się – dysortografia - dostosowania na podstawie opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Dostosowania:

1. Ocenianie merytorycznej strony pracy pisemnej ucznia.
2. Systematyczne przeglądanie notatek w zeszycie.
3. Zauważanie i docenianie postępów.

Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się – dyskalkulia - dostosowania na podstawie opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Dostosowania:

1. Ukazywanie przydatności matematyki w życiu codziennym.
2. nakłanianie do „głośnego myślenia” podczas rozwiązywania zadań.
3. Unikanie oceniania metody, którą uczeń dochodzi do wyniku.
4. Docenianie chęci wyliczenia zadania.
5. Zauważanie i docenianie postępów.

Uczeń z ADHD (Zespół Nadpobudliwości Psychoruchowej z Deficytem Uwagi) - dostosowania na podstawie opinii lub orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Dostosowania:

1. Posadzenie ucznia w pierwszej ławce i blisko nauczyciela.
2. Formułowanie poleceń w sposób prosty, dosłowny i jednoznaczny.
3. Wymaganie znajomości skrótów lub uproszczonych pojęć.
4. Dzielenie dłuższego materiału i złożonych poleceń na etapy.
5. Upewnianie się, że uczeń zrozumiał polecenie.
6. Kontrolowanie stopnia skupienia uwagi.
7. Za pomocą dyskretnych sygnałów przekierowywanie uwagi ucznia na zadanie.
8. Podczas lekcji umożliwienie kontrolowanego ruchu.
9. Stosowanie czytelnych, graficznych form notatek.
10. Wspieranie ucznia w organizacji i porządku miejsca do nauki.
11. Docenianie wysiłku i wkładu pracy.
12. Dbanie o pozytywne wzmocnienia.